

ויענו כל העם יחדיו ויאמרו כל אר דבר ה' נעשה. וישב משה
את דברי העם אל ה'. ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא עליך בעב הענן
וענן בעבור ישמע העם... ויגד משה את דברי העם אל ה'.

ראב"ע: אחר שאמר "ונשב משה" מה טעם לומר "ויגד משה את דברי העם אל ה'?"
דע כי מסוקים רבים בחורה שחיו ראויים להיותם מוקדמים, והנה פרושם
וכבר היה כך וכך. כמו (בר' ב' ז') "וייצר ה' אלוהים" וכבר יצר.
(בר' ב' ט') "ויצמח ה' אלוהים" וכבר הצמיח; (בר' כ"ד כ"ג):
"ויאמר בה מי אתה?" וכבר אמר. וכן כתוב (בר' כ"ד מ"ז) "ואטאל אותה
ואומר...". ואחר כך "ואשים הנזם על אפה"; וכן (בר' כ"ד ס"ה) "וחאמר
אל העבד: מי האיש הלזה" וכבר אמרה אל העבד, אז (פסוק ס"ד) "וחפול
מעל הגמל" ואין צורך להאריך. והנה זה הדבר מפורט בדברי משה,
כאשר אפרט.

דע, כי מצרים והודו הם מבני חם, ואלה סומכין על אלה, ואנשי הודו
אינם אוכלין בשר, וכך היו עושים המצרים, ולא נסחטנו מזה המנהג,
(רק בעבור שהתגבר עליהם מלכות ישמעאל ושבנו לקחם). וחכמי הודו נוחנין
ראיות כפי מחשבתם, כי לא יתכן שידבר ה' עץ אדם וחי, וישראל היו
במצרים והיו בהם אנשים על דעת האמונה הזאת, והיתה נבואת משה בספק
אצלם.

ואין טענה ממלת (שמות י"ד ל"א) "ויאמינו בה" ובמשה עבדו" - כי כתוב
"זיורא ישראל" ולא "כל ישראל", ואפילו אם היה כתוב "כל ישראל
ידבר על הרוב כמשפט הלשון, כמו (ט"ו ס' ו') וימח כל מקנה מצרים"
ואחר כך כתוב (ט"ו י"ט) "שלח העז את מקנך". והנה טעם (י"ט ס' ט')
"**הנה אנכי בא אליך בעב הענן**".

חשובה על דברי משה, שהגיד לו כן.

רמב"ן: ה' וישב משה את דברי העם אל ה'.

נשב לפניו אל ההר עם מענה העם.

והנה הכל גלוי לפניו ולא שאלו: מה ענה לך העם הזה? ובענין
שכתוב (דב' ה' כ"ה) "וישמע ה' את קול דבריכם בדברכם אלי" ובבואו
לפניו, אמר ה' יח' (פסוק ט') "הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור
העבדתי עמך בגם כך יאמינו לעולם". ואז הגיד לפניו ואמר: "רבונו
של עולם! בעיך מאמינים הם ומקבלים עליהם כל אשר חדבר". וכן: (במדבר
י"ג כ"ו) "וישיבו אותם דבר ויאמרו: את פרי הארץ, שובם עליהם עם.
הדברים שראו, כי את"כ אמר "ויספרו לו ויאמרו"
ואין צורך לדבר ר' אברהם (הראב"ע) בזה.

ר' יוסף אבן-כספא: ויגד משה את דברי העם אל ה'.

בזה נבהל החכם אבן-עזרא, בראותו "וישב משה" ואחר "ויגד משה"

בזולת ירידה שנייה.

ואני חמה, איך נפלא מאשר נתאה תמיד פעמים אין מספר להם, עד שאין
ראוי להביא חברים, מצורף זה גם סבור דברינו בלשון רומי, כי נשוב לזכ
לזכור שנית דבר מה להצעה למה שירצה לומר, כל שכן בהיותם סבה הכרחית.
וזה כי בעבור שנפסקו דברי משה אחר "וישב" (פסוק ח') במאמר ה' (פס' ט')
"**הנה אנכי...**" שב לומר "ויגד משה", לפי זאת ההגדה סבה עצמית למה
שכתוב אחריו (פסוק י'): "**וְיֹאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה: לֵךְ אֲלֵהֶם וְקִדַּשְׁתָּם, וְזֶה**
כֹּאֵן אֲמַר: ובעבור שהגיד משה את דברי העם אל ה', רצוני מה שנפרצו
ואמרו: "נעשה", לכן אמר אז ה' למשה שיקדשם, כי אי אפשר לכופם
ואם (-ואלו) מאנו, לא אמר ה' זה.

והנה זה מעט בפרשת "ויהי בשלח" כמו זה: כתוב (י"ד ה') "וירדף אחרי
בני ישראל ובני ישראל יוצאים ביד רמה" ואחריו (פ' ט') "וירדפו
מצרים אחריהם וישיגו אותם". וזה לצורך ולסמך העלה עם העלול;

רצוני, כי הדיפה סבה להסגה, והבים כן אין מספר.

- 1) מה הקטי (או הקטיים) העומד בפני הפרטנים?
- 2) מה ההבדל בין שלשתם בישוב הקטי העיקרי?
- 3) מה רצה הראב"ע להוכיח בעזרת הפסוקים מבראשית כ"ד?
- 4) הראב"ע רואה אפשרות של סתירה לפרשו משמ' י"ד ל"א. מהי הסתירה וכיצד הוא מיטב אותה ודוחה כל טענה נגדו מן הפסוק ההוא?

5) מה רצה להוכיח ע"י שמות ט' ו', ט' י"ט?

6) מהי חולשת פרושו?

7) מהי הראיה מלשון הפסוק נאפטר להביא לדעתו של הרמב"ן?

8) במה עולה פרושו על פרוש הראב"ע?

9) הסבר את המקומות המסומנים בקו בדברי אבן-כספא

10) מה הדמיון לפסוקנו משמות י"ד ה' - ט; ובמה בכ"ז אינו דומה
(גם לדעה אבן-כספא "זה מעט בפרשת בשלח").

השאלות המסומנות *קטוח והמסומנות אקטוח ביוחר, יפחור כ"א לפי הבנתו.
שאלות וגם חשובות יש לשלוח לנחמה ליבוביץ, קרית משה, ירושלים.